

**Ważniejsze wydatki inwestycyjno-remontowe i usługi w 2024 roku i najbliższych latach
na dzień 2 stycznia 2024 r.**

INWESTYCJE OŚWIATOWE:

1. **Nowy Zespół Szkolno-Przedszkolny w Nadolicach Wielkich** na 1000 uczniów i 200 przedszkolaków - kwota w wieloletniej prognozie finansowej **104.315.000 zł**. W dniu 22 sierpnia 2023r. podpisano umowę na opracowanie dokumentacji projektowej budowy ZSP w Nadolicach Wielkich, z terminem uzyskania pozwolenia na budowę do 12 miesięcy od zawarcia umowy.
2. **Budowa nowego przedszkola dla 150 dzieci w Czernicy**; szacunkowa wartość realizacji zadania **około 10-13 mln ze środków inwestora prywatnego**. Z uwagi na koszty związane z realizacją zadania oraz konieczność zabezpieczania środków na budowę nowego Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Nadolicach Wielkich, już dwukrotnie ogłoszono postępowanie przetargowe na sprzedaż prawa użytkowania wieczystego wydzielonej nieruchomości podmiotowi, który będzie miał obowiązek wybudować i prowadzić publiczne przedszkole. Pomimo zainteresowania, dotychczas nie udało się pozyskać oferty spełniającej wymagania postawione w przetargu. Koszty nieuwzględnione w podsumowaniu.
3. **Budowa dodatkowej infrastruktury oświatowej, celem uniknięcia trójzmiarowości**. Pomimo oddania w 2018r. do użytkowania Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Dobrzykowicach na **450 uczniów i 150 przedszkolaków**, do szkoły w roku 2023/2024 uczęszcza **740 uczniów a do przedszkola 168 przedszkolaków**, oraz dostosowania pomieszczenia w świetlicy w Krzykowie na potrzeby oddziału przedszkolnego funkcjonującego od września 2023r., a także planowanego w roku 2024 oddania dodatkowego obiektu przy szkole w Chrząstawie Wielkiej, przewidzianego na 75 uczniów i 75 przedszkolaków, we wszystkich szkołach w Gminie lekcje odbywają się w systemie dwuzmianowym. Zgłoszone przez dyrektorów szkół prowadzonych przez gminę zapotrzebowanie na dodatkowe powierzchnie do nauki to łącznie 5 sal świetlicowych i/lub dydaktycznych po 50m² powierzchni każda, co w sumie daje **550m²**. Przy założeniu, że do powierzchni tej należy dodać pomieszczenia towarzyszące (komunikacja, łazienki, pomieszczenia magazynowe, szatnie itp.), zgłoszone zapotrzebowanie dotyczy co najmniej **900m²**, a jego szacunkowy koszt (na podstawie kalkulacji sporządzonej do szacowania ceny budowy zespołu w Nadolicach Wielkich na potrzeby konkursu), to koszt wyniósłby: **8.500zł x 900 m² = 7.650.000 zł**. W budżecie gminy na 2024r. zaplanowano kwotę 200.000,00zł jako rezerwę na dostosowanie kubatury gminnej do realizacji zadań oświatowych. Problem z brakiem pomieszczeń we wszystkich szkołach będzie się pogłębiał do czasu wybudowania zespołu w Nadolicach Wielkich. Niestety od 2015 roku żaden z inwestorów stawiających na sprzedaż kubatury wielo i jednorodziną na terenie gminy, nie wybudował szkoły i przedszkola na terenie gminy, a ci którzy chcą budować dalej, pokazują w swoich ofertach np. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Dobrzykowicach wybudowany przez gminę. Tylko jeden inwestor spoza branży mieszkaniowej, wybudował i uruchomił 1.09.2020r. przedszkole w Gajkowie dla 50 przedszkolaków i prowadzi je w części jako publiczne. Stąd gmina od kilku miesięcy prowadziła rozmowy z inwestorami w celu nabycia przez nich użytkowania wieczystego na działce w Czernicy w celu budowy przedszkola (vide treść pod punktem 2 wyżej).

4. Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Chrząstawie Wielkiej

Pomimo trzykrotnego aneksowania umowy, wykonawca jest dalej w zwłoce z oddaniem tego zadania, które miało być zakończone do 10 listopada 2023r. Stąd konieczne stało się przeniesienie go do wydatków niewygasających z końcem 2023r., co nastąpiło na sesji Rady Gminy Czernica w dniu 22 grudnia 2023r., po to żeby rozliczyć się z wykonawcą. Według deklaracji wykonawcy z początku stycznia 2024r. ma zgłosić zadanie do odbioru przez służby (straż pożarna, sanepid i nadzór budowlany) w dniu 12 stycznia 2024r. Do końca 2023r. gmina zapłaciła mu **5.446.044,37 zł** i do rozliczenia pozostaje **10.217.403 zł**, bez robót dodatkowych.

INWESTYCJE WODNO – KANALIZACYJNE

- 1. Budowa oczyszczalni ścieków w Dobrzykowicach** po wypowiedzeniu w październiku 2020 r. (3 letni okres wypowiedzenia) umowy przez MPWiK S.A. Szacunkowy koszt budowy oczyszczalni 50 mln zł na podstawie wartości wpisanej do umowy PPP. Koszt budowy oczyszczalni szacowany przez Partnera Prywatnego wynosi około **75 mln. zł.** Dnia 21 grudnia 2022r. podpisana umowa z Partnerem Prywatnym o wartości 219.600.000 zł. Wartość umowy wyliczona została na podstawie iloczynu ilości ścieków (zakładane 1.000.000 m3 rocznie) x 30 lat (czas obowiązywania umowy) x stawka z oferty przetargowej (7,32 zł m3 brutto). Realizacja zadania w formule PPP pozwoli na nieobciążanie budżetu gminy kosztami związanymi z dokumentacją projektową i budową oczyszczalni. Te koszty nie są uwzględnione w podsumowaniu. Na dzień 11.01.2024r., trwa procedura związana z pozyskaniem przez Partnera Prywatnego decyzji środowiskowej. Z uwagi na niedotrzymywanie terminów uzgodnień ze strony Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie i Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska i wpływ okresu wypowiedzenia umowy z MPWiK (30.10.2023r.), rocznie koszt oczyszczania ścieków do czasu budowy oczyszczalni wzrośnie o około **2 mln. zł** rocznie, które przy braku zgody PGW WP na podniesienie taryfy, będzie musiało pochodzić z budżetu gminy z wydatków bieżących.
- 2. Kanalizacja Chrzęstawy Małej** - zrealizowane etapy I i II w 2020r. za **5.105.740,47 zł** dające możliwość przyłączenia 43 nieruchomości z czego **8** nadal nie zostało podłączonych przez ich właścicieli; Etap III z uwagi na konieczność przeprojektowania kanałów w ul. Stawowej i koszty przedstawione przez Wykonawcę po przeprojektowaniu zadania, których wysokość przewyższała 50% wartości kontraktu, umowa została rozwiązana za porozumieniem stron; na podstawie umowy z 08.03.2022r. Zrealizowany pod koniec 2023r. IV etap za **2,5 mln zł.** pozwoli na podłączenie kolejnych 41 nieruchomości. Na dzień 11 stycznia 2024r. tylko **jeden** właściciel nieruchomości podłączył ją do sieci. W styczniu 2024r planowane jest rozpoczęcie budowy fragmentu kanalizacji sanitarnej w rejonie ul. Grzybowej i Gajowej za **713.400 zł.** Wykonanie tego elementu sieci było konieczne z uwagi na zwolnienie terenu pod budowę ul. Gajowej, na które to zadanie gmina w 2023r. otrzymała dofinansowanie z Polskiego Ładu. Szacunkowy koszt dokończenia kanalizacji sanitarnej na pozostałym obszarze – **38,5 mln zł** (szacunek po cenach przetargowych z 2022r.); brak 100% pokrycia w dokumentach finansowych; w wieloletniej prognozie finansowej **16,9 mln zł** do zaangażowania w latach 2024-2028. Od października 2023 roku gmina zabiega o dotację z budżetu państwa w wys. **ok. 3 mln. zł** na lata 2024-2025 na kontynuowanie kanalizacji tego sołectwa. Złożony w dniu 11.08.2023r. wniosek do 8 edycji Polskiego Ładu na dotację (w wys. **21.664.722,02 zł**, przy wkładzie własnym w wys. **1.140.249 zł** nie uzyskał dofinansowania. Taki sam los spotkał drugi wniosek złożony w dniu 28.07.2023r. do 6 edycji PGR Polskiego Ładu, tym razem o dotację w wys. **4.811.801,97 zł**, przy wkładzie własnym w wys. **98.200,04 zł.**
- 3. Kanalizacja Chrzęstawy Wielkiej – 46 mln zł** (szacunek po cenach przetargowych z 2022r. i dokumentacji technicznej z 2008r.). 28.01.2021 r. ZGK Czernica sp. z o.o. podpisała umowę na kwotę 476.010 zł na realizację nowej dokumentacji z uzyskaniem pozwolenia na budowę z terminem wykonania do 17.07.2023 r. Z uwagi na to, że zachowanie pierwotnych przyjętych w umowie terminów okazało się niemożliwe, z przyczyn niezależnych od stron, a także ze względu na istotne zmiany stosunków, których strony nie mogły przewidzieć, w wyniku czego realizacja umowy w jej pierwotnym brzmieniu mogłaby narazić Wykonawcę na rażącą stratę, w dniu 24.08.2022r. umowa została rozwiązana za porozumieniem stron. Wykonawca zrealizował jedynie I etap umowy i przekazał ZGK koncepcję wykonania sieci. 26 maja 2023r. w oparciu o koncepcję, ZGK Czernica sp. z o.o. ogłosiła przetarg na wykonanie dokumentacji projektowej tranzytu o długości 5,5 km na odcinku Chrzęstawa Mała-Chrzęstawa Wielka (do wysokości szkoły podstawowej). Wartość dokumentacji projektowej wynosi **221.375,00 zł**, a założony termin przewiduje uzyskanie projektu w ciągu 18 miesięcy od podpisania umowy. Szacowany koszt realizacji inwestycji po otrzymaniu dokumentacji, na podstawie przetargów na kanalizację sanitarną przeprowadzonych w 2022r. to **16,5 mln zł.**

4. **Budowa nowego ujęcia wody wraz ze Stacją Uzdatniania Wody** szacunkowy koszt – **20 mln** – mamy dokumentację i brak 100% środków w budżecie gminy na realizację tego zadania. ZGK planuje pozyskanie środków na rozbudowę SUW z Programu FENIKS, stąd w budżecie gminy i WPF zabezpieczono środki w kwocie **4.221.300,00 zł** na lata 2024-2025, które mają pokryć wkład własny do tego zadania.

INWESTYCJE DROGOWE / OŚWIETLENIOWE

1. **Przebudowa ulicy Głównej/Krzykowskiej w Krzykowie/Dobrzykowicach** - niechciany prezent od Rady Powiatu Wrocławskiego i Starosty **10-12-mln zł** (szacunek Romana Potockiego Starosty Powiatu Wrocławskiego z 2019 r., nie mamy żadnej dokumentacji projektowej) - brak środków w budżecie gminy i wieloletniej prognozie finansowej na realizację tego zadania.
2. **Drogi do planowanej budowy Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Nadolicach Wielkich.** Konieczne jest zaprojektowanie i wykonanie dróg dojazdowych. W pierwszej kolejności zaplanowano realizację etapu od strony ul. Rzecznej, który podzielony został na 4 zadania projektowe tj. 1) dobudowanie chodnika przy ul. Rzecznej do ul. Kasztanowej, 2) budowa ciągu pieszo-rowerowego na ul. Jemiołowej (celem zapewnienia połączenia ul. Kasztanowej z ul. Lipową), 3) przebudowa ul. Kasztanowej na odcinku od ul. Rzecznej do ul. Wiedzy, 4) budowa ul. Wiedzy. Poniesiony koszt samej dokumentacji to 228.780,00zł, natomiast szacowany koszt budowy to **9.250.000 zł** – środki zabezpieczone w WPF w ramach zadania związanego z budową zespołu. Ponadto konieczna jest budowa dróg w ramach drugiego etapu, po to aby zapewnić komunikację do zespołu od strony wschodniej. W ramach tego etapu, planowane jest wykonanie projektu przebudowy ulic: Dworskiej, Gajowej i odcinka Jeżynowej. Szacunkowy koszt wykonania dróg w ramach drugiego etapu w oparciu o koszty budowy ul. Objazdowej w Dobrzykowicach, to około **11.000.000 zł** – środki te nie są obecnie zabezpieczone w budżecie gminy.
3. **Budowa ulicy Usługowej w Dobrzykowicach** do obsługi ruchu komunikacyjnego z terenów inwestycyjnych pod usługi i przemysł; wartość na podstawie kosztorysu inwestorskiego z sierpnia 2021r. **2.762.290,63 zł.** – brak środków w budżecie gminy. Zadanie jest realizowane przez i na koszt Inwestora, od października 2023r. a deklarowany termin oddania drogi to połowa 2024r.
4. **Przebudowa ul. Gajowej w Chrzastawie Małej** – w 2023 r. gmina wykonała projekt ul. Gajowej w podziale na dwa etapy. Pozyskano również dofinansowanie z programu Polski Ład na budowę pierwszego etapu (od torów kolejowych do ul. Malinowej). Kosztorysowa wartość budowy 1 etapu to **4.231.365,88 zł**, z czego dofinansowanie wyniesie **3.840.000,00 zł**. Środki na budowę pierwszego etapu zostały zaplanowane w budżecie gminy w latach 2024/2025. Drugi etap nie ma pokrycia w budżecie, wartość kosztorysowa budowy odcinka od ul. Malinowej do ul. Leśnej to **2.831.463,07 zł**.
5. **Rozbudowa ul. Krótkiej w Dobrzykowicach** – w 2023 r. gmina wykonała projekt ul. Krótkiej i ładnej w podziale na dwa etapy. Pozyskano również dofinansowanie z programu Polski Ład na budowę pierwszego etapu (od Wrocławskiej do ul. Wiśniowej). Kosztorysowa wartość budowy 1 etapu to **4.583.846,30 zł**, z czego dofinansowanie wyniesie **4.160.000,00 zł**. Środki na budowę pierwszego etapu zostały zaplanowane w budżecie gminy w latach 2024/2025. Drugi etap nie ma pokrycia w budżecie, wartość kosztorysowa budowy odcinka od ul. Wiśniowej do końca zabudowań na ul. Krótkiej w obszarze przewidzianym w planie miejscowym pod zabudowę, to **4.390.155,52 zł**.
6. **Remonty nawierzchni ulic: Widawska Dobrzykowice, Zacisze Kamieniec Wrocławski, budowa oświetlenia przy ul. Sportowej w Nadolicach Wielkich** – **2.280.000 zł** - zadanie przewidziane w budżecie gminy na 2024r. z dofinansowaniem z Polskiego Ładu na poziomie **2.000.000 zł**
7. **Remont chodnika przy ul. Wrocławskiej w Ratowicach** – ok. **407.000 zł**; zadanie przewidziane do realizacji w budżecie na 2024r. z dofinansowaniem z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg w 50%.

8. **Budowa dróg, na które gmina posiada dokumentację, lub dokumentacja jest w opracowaniu, a na które brak zabezpieczenia w budżecie: szacunkowy koszt. 9.000.000 zł.** w tym przebudowa ul. Podwale w Kamieńcu Wrocławskim, przebudowa ul. Polnej w Wojnowicach, przebudowa ul. Poprzecznej w Ratowicach i przebudowa ul. Szafirowej w Dobrzykowicach, przebudowa ul. Piaskowej w Gajkowie.
9. **Remonty mostów w Gajkowie i Jeszkowicach**, które nie należą do Gminy Czernica, jednak ta została, po zawiadomieniu w październiku 2012 r. przez Starostę Powiatu Wrocławskiego Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego we Wrocławiu, zobowiązana przez sąd do ich remontu; **łącznie koszt 6,3 mln zł** – szacunek z 2021r. (gmina posiada ekspertyzę dla mostu w Jeszkowicach a na most w Gajkowie dokumentację projektową z kosztorysem na **2,2 mln zł**). W marcu 2023r. złożono wniosek na kwotę niespełna 3 mln. zł w ramach „Polskiego Ładu” (98% dofinansowania) na remont mostu w Gajkowie bez powodzenia. Wniosek złożono ponownie w dniu 11.08.2023r. również bez pozytywnego rozstrzygnięcia. Brak środków w budżecie gminy i wieloletniej prognozie finansowej na realizację.
10. **Budowa oświetlenia na ulicach: Jelczańskiej w Wojnowicach, Stawowej i Rolnej w Dobrzykowicach, Słonecznej w Czernicy, Wrzosowej w Chrząstawie Małej, Zielonego Dębu w Jeszkowicach** (dokumentacje opracowane lub będące w trakcie opracowania) - szacowany koszt budowy **900.000 zł**. Brak zabezpieczenia w budżecie i wieloletniej prognozie finansowej.
11. **Wymiana ok. 670 energooszczędnych lamp oświetlenia drogowego w 12 sołectwach.** Szacowana wartość tego zadania to **1.273.000 zł** z dofinansowaniem z Polskiego Ładu w wysokości **1.018.400 zł**. Zadanie do realizacji w 2024 roku.

INWESTYCJE KUBATUROWE

1. **Rozbudowa budynku Urzędu Gminy;** w dniu 7.04.2023r. podpisano umowę na kwotę **25.442.985,00 zł** w tym **10 mln** stanowi dofinansowanie z programu „Polski Ład”. Środki zabezpieczone w budżecie i wieloletniej prognozie finansowej.
2. **Modernizacja budynku po byłej szkole w Dobrzykowicach** na cele publiczne m.in. świetlica dla sołectwa, teren rekreacyjny przy obiekcie dla dzieci i młodzieży, wartość na podstawie kosztorysu z 2019r. **4.274.521 zł** - brak środków w budżecie gminy na realizację; w wieloletniej prognozie finansowej kwota 310.000 zł na utrzymanie ważności pozwolenia na budowę, założono środki na budowę w 2030r. oraz kwoty po 10 tys. zł w latach 2025 i 2027 celem utrzymania pozwolenia na budowę.

RAZEM: 299.592.634 zł (w podsumowaniu przyjęto wartości maksymalne bez przedszkola w Czernicy, oczyszczalni ścieków i ul. Usługowej w Dobrzykowicach .

Budżet na 2024 rok

- **148.397.858,38** – dochody
- **173.352.276,62** – wydatki
- **50.836.262,08** – na inwestycje

OŚWIATA ŁĄCZNIE: 74.569.437,87 zł

bieżące 57.910.437,87 zł bez dotacji poniżej

majątkowe **3.280.000,00 zł**

OŚWIATA 35.556.603,00 zł – subwencja oświatowa z budżetu Państwa;

- **8.801.000,00 zł** – rocznie dokładamy do niepublicznych i publicznych przedszkoli;
- **4.578.000,00 zł** – zwrot ościennym gminom za pobyt dzieci w przedszkolach.

TRANSPORT

- 1) Wydatki w latach 2017 – 2023 – **20.327.521,83 zł**
- 2) Wydatki w latach 2024 – 2026 - **20.914.982,24 zł**
 - linie 845 i 855 – **6.549.269,36 zł** (umowa do 30.06.2024 r.)
 - linie 845 i 855 – 793.208,00 zł (umowa wydłużona o 4 m-ce na podstawie aneksu nr8 do czasu rozpoczęcia świadczenia usług przewozowych na liniach 945 i 955 których organizatorem będzie Gmina Wrocław)
 - linie 845 i 855 – 396 604,00 zł (umowa zostanie wydłużona o kolejne 2 m-ce listopad, grudzień 2024 na podstawie nowego aneksu do czasu rozpoczęcia świadczenia usług przewozowych na liniach 945 i 955 których organizatorem będzie Gmina Wrocław)
 - linie Z1, Z2 i Z3 – **1.757.052,00 zł**, umowa od 01.09.2022r. do 31.08.2023r.
 - linie Z1, Z2 i Z3 – **1.757.052,00 zł**, umowa od 01.09.2023r. do 31.08.2024r.
 - linie Z1, Z2 i Z3 – **589.611,00 zł** nowa umowa od 1 września 2024, kwota na 3 m-ce
 - linia 920 – **1.627.014,28 zł**, umowa od 08.2021 - 31.08.2026 r.
 - Przewozy na linii 277 (pomoc w 2023 r. dla woj. dolnośląskiego) – **62.866,61 zł**
 - Przewozy na linii 292 (pomoc w 2023 r. dla woj. dolnośląskiego) – **530.434,94 zł**

Na przewozach na LK 277 i 292 dotacja na 2024r. zostanie ustalona po rozmowach z Urzędem Marszałkowskim Woj. Dolnośląskiego. Do wyliczeń przyjęto poziom z 2023r. tj. **530.434 zł** na LK 292 i **62.866 zł** na LK 277.

Obsługa długu publicznego

- Skutek podwyżki stóp procentowych to wzrost o 1 mln zł w 2022 roku w stosunku do 2021 roku (bez zaciągania nowego zobowiązania) Ostrożne szacowanie stóp procentowych dla planowanych w następnych latach kredytów bądź też emitowania obligacji będzie zwiększał obciążenia z tytułu obsługi długu o kolejne 300 – 500 tys. zł. Szacowana wartość obsługi długu w 2028 roku to ok. 3,2 mln zł, przy planowanym w 2024 roku 1,7 mln zł i kolejne 350 tyś. zł przy zaciągnięciu nowego zobowiązania w wys. 3 mln zł.

- Ceny energii elektrycznej

Gmina jest w Gostyńskiej Grupie Zakupowej, która zawarła umowę ze spółką ENEA na dostawę energii elektrycznej w latach 2023-2024. Cena 1 MWh wynikająca z tarczy, która ma obowiązywać do końca I półrocza 2024r. wynosi 693 zł + VAT 23% i nie wiadomo jaka będzie w II połowie roku. Przy braku tarczy, stawka za 1 MWh dla obiektów komunalnych wyniesie 2.1360 zł + VAT 23% a dla oświetlenia drogowego 1.6810 zł +VAT 23%.

Umowa GGZ do obiektów komunalnych.

2023 – **2.123.328,62 zł**

2024 - **2.316.358,49 zł**

2025 – **193.029,87 zł** (faktura za grudzień 2024r. płatna w styczniu 2025r., bez tarczy)

Umowa GGZ – dla oświetlenia drogowego

2023 – **2.130.844,65 zł**

2024 – **2.324.557,80 zł**

2025 – **193.713,22 zł** (faktura za grudzień 2024r. płatna w styczniu 2025r., bez tarczy)

Czernica, 11 styczeń 2024r.

Zastępca Wójta
Andrzej Czech

